የሶዶ ጎርዶና ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ ድርጅት

(ሶጎሕዲድ)

ፕሮግራም

የሶዶ ጎርዶና ሰባበ ዲሞክራሲያዊ ተክላሎች (ሶጎሰዲተ) ዎፋዛ (ፕሮግራም)

አዲስ አበባ

ነሐሴ 1983

የሶዶ ጎርደና ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ

ድርጅት (ሶጎሕዲድ)

ፕሮግራም

የሶዶ ጎርደና ሰባበ ዲሞክራሲያዊ

ተክላሎቸ (ሶጎሰዲተ)

ዎፋዛ (ፕሮግራም)

ፖስታ ሣጥን ቁጥር 2705

አዲስ አበባ

1. መግቢያ

ስለ ጉርዐጌ ሕዝብ ከሚያወሱት መጻሕፍት አባዛኞቹ የጉርዐጌ ሕዝብ ከሰሜን ኢትዮጵያ ከኤርትራ ክፍለ ሀገር ፡ አከለ ጉዛይ ከሚባለው አውራጃ ከደቀመሐሪ ከተማ በስተምዕራብ ልዩ ስሙ ጉርዐ ከሚባለው ቀበሌ ፡ በንጉሥ ዐምደጽዮን ዘመነ መንግሥት በ1323 ዓ·ም· በአዝማች ስብሃት መሪነት ወደ ደቡብ ኢትዮጵያ መጥቶ አይመለል በተባለው ቦታ እንደሰፈረ ያስረዳሉ ።

''ጉርዐ'' የተነሱበትን ቦታ ስያሜ ሲያመለክት ''ጌ'' የሚለው ቃል በብሔረሰቡ ቋንቋ ፡ ማለትም በክስታኒኛ ቤት ማለት በመሆኑ ፡ ጉርዐ—ጌ ተያይዞ ሲነበብ የጉርዐ ቤተሰብ ፡ የጉርዐ ሕዝብ ፡ የጉርዐ ወገን ፡ የጉርዐ ክፍል መሆኑን መረዳት ይቻላል ።

ዛሬ በአይመለልና በአካባቢው ሠፍሮ ከሚገኘው ከዚህ ሕዝብ መካከል ራሱን በተለያዩ መጠሪያ ስሞች ሲጠራ ይሰማል ። ከዚህም ውስጥ አይመለል ፡ ክስታኔ ፡ ሶዶ ፡ ጎርደና የተባሉት ይገኙበታል ። እያንዳንዱ መጠሪያ የራሱ ትርጉም ያለው ሲሆን ፡ ይህም ከሠፈሩበት ቦታ ፡ ከሚከተሉት እምነት ፡ ከሚናገሩት ቋንቋና ከባህላዊ ዲሞክራሲ ያዊ መስተዳድራቸው የመነጨ ነው ።

የጉርዐጌ ብሔረሰቦች አባል የሆነው የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ከአይመለል ክርስቲያናዊ ሕዝብ ወይም ክስታኔ እየተባለ ከሚጠራውና ዘግየት ብሎ ወደ አካባቢው ከመጣው የኦሮሞ ሕዝብ ጋር ተዋህዷል ። ለምዕተ ዓመታት በዘለቀው ግንኙነት የተነሳ በጋብቻና በባህል ተሳስሮ በደምና በሥጋ ተዋህዶ አንድ ሕዝብ በመሆን በሚከተሉት አካባቢዎች ማለትም ከምሥራቅ አደሌ ፡ ዱግዳጉሮ ፡ ዝዋይ (ላቂ) ሐይቅ ከምዕራብ አጨበር ፡ ቶሌ ፡ አገምጃይ፡ ከሰሜን አባዶ ፡ ማሊማ ፡ ከደቡብ ወገራምና ሶስት አምባ በሚያካልሉት ''ሀገር'' ሠፍሮ ይኖራል ።

1 መግባቦ

የጉርዐጌ ሰባበ ቢትምለከትቃይ በጻፎሚ መጻጻፈ ውሽጣ ብኻርኽ ነም ፡ በሰሜን ኢትየጵያ ኤርትራ ቢብሉዩ ምድር ፡ በአካለ ጉዛይ አውራጃ፡ በደቀ መሐሪ ከተማ ፡ ተምሥራቅይ ቲብል ባሊ ጉርዐ ፡ ቢብሉዩ ፡ ዎገን ንጉሥ ዐምደ ጽዮን በነገሠቦዩ ገዳ በቁና ሺ ሦስት በቅል ተኩያም ሦስት ኬር ዓመት በአዝማች ስብሐት አበጋዝነት ተደቡብ ኢትዮጵያየን መጣም በአይመለል ያተነነሆም የውድሙን።

ጉርዐ ዩብሊ ቃል የጉርዐጌ ሰባበ ቢቲ የመጠምኮም ዎንምማት የትነሰሙቦዩ ምድር ያቲገቮ ። ''ጌ'' ዩብሊ ቃልማት በክስታኔኛ ሰብ ዩነብርቦዩ ገየትን ፡ ኪቲ ቃል ጉርዐ ተጌ ዩጠዱም ያነቡጐይ ጉርዐጌ ዩኮኑ ። ዚም የጉርዐ "አገር" ሰብ ፡ የጉርዐ ዎልድ ፡ የጉርዐ ጥብ ዎበል ዎኩነው ዩሺሉ ። አሆኘ በአይመለልም ኮነ በድፍን ጉርዐጌ አተነንሙም ቢገኝሚ ሰባበ ግፍት ያማክለነምኮም ቁምክነም በበተት ስም ዩጠረ ሙን። በዚም ውሽጣ አይመለል ፡ ክስታኔ ፡ ሶዶ፡ ጎርደና ዩትቢልም ዩነሙቦት ። በዚ ላለ የጣፎሚ ስማመ ኩልምክነም የጉባኽነም ፍቺ ዩነነሙን ። ዚም ዎበል ፡ በመጠሙም በቶነሙቦዩ ''አገር'' ቢዝሙዩ ሀይማኖት ፡ ቢያዎርሙዩ ልሳንና (ቋንቋ) ቢትዳደርሙቦዩ የዲሞክራሲ ስርአትክነም የፈለቆቃይ ።

የጉርዐጌ ጌነትሰብ (ብሔረሰብ) ቀረበጌ የኮኒ የሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ አይመለል ፡ የክርስቲያን ሰብ ፡ ወይምማት ክስታኔ ተቢለም ቲጠሮዩና ይቀሰም ተመጢ ተኦሮሞ ጌነትሰብ ቦዎጋባ አትነት ፈጠረም ። በቅል ዓመታተ በኮኒ የክስታኔና የኦሮሞ ዋጋኘ ምንከሸ ፡ በዎጋባና በንባር ኧሮሻት (ባህል)፡ ቲዚዘም ፡ በደምና በበሠር ተቅላቀለም ። ቁና ሰብ በዎኩን በዚ ፎለ በጣፎሚ ኧጠኘ በምሥራቅ አዴሌ ፡ ዱግዳ ጎሮ፡ ዝዋይ (ላቂ) ሐይቅ ፡ በምዕራብ አጨበር ፡ ቶሌ ፡ አገምጃይ ፡ በሰሜን አባዶ፡ ማሊማ ፡ በደቡብ ወገራም ተሦሥት አምባ ቢዚብሪ አገር ውሽጣ ዩነብሩ ።

የሶዶ ጎርደና ሰብ ዋኒ ልሳን የኮኒ ክስታኔኛ የሴም ልሳንና ቀረበጌ

የሶዶ ጎርደና ሕዝብ ዋነኛ ቋንቋ ክስታንኛ የሴማዊ ቋንቋዎች ቤተሰብ በመሆኑ ከሌሎቹ የጉርዐጌ ሕዝቦች ቋንቋ ጋር ተዛምዶ አለው።

በሶዶ ጎርደና ክልል ውስጥ የሰፈረው ሕዝብ ከሌሎቹ የጉርዐጌ ሕዝቦች ጋር አንድ የሚያደርጉት የታሪክና የባህል ተዛምዶዎቹ ናቸው ። በይበልጥ የአኗኗሩ ዘይቤው ፣ ማኅበራዊ ሥነ ልቡናው ፣ እሴቱ ፣ እምነቱ ፣ ኢኮኖሚያዊ ፍላጐቱና እንቅስቃሴው ... ወዘተ የጉርዐጌ ብሔረሰቦች አባልነቱን ይመሠክራሉ ።

በሶዶ ጎርደና ክልል የሚኖረው ሕዝብ በአብዛኛው የሚታወቅ በት መጠሪያ ስም የሶዶ ጉርዐጌ ወይም ክስታኔ ቢሆንም ጎርደና የተባለው ቃል የሕዝቡን ልዩ ዲሞክራሲያዊ መስተዳድር የሚያመለ ክትና የፍትህ ሥርዓቱን ፣ ባህሉንና ታሪኩን አጣምሮ ስለሚያንፀባ ርቅ ከእንግዲህ ሶዶ ጎርደና ተብሎ ቢጠራ ሕዝቡንና ባሕላዊ ሥርዓቱን አቀናጅቶ የያዘ ስም ይሆናል ተብሎ ስለሚታመን ይኸው ስም ተመርጧል ።

በመሠረቱ ከዚህ በላይ በጥቅል የቀረበው መግለጫ ፣ ገና ከመነሻው የሕዝባችንን ታሪክ ማለትም የሶዶ ጉርዐጌን ወይም የክስታኔን ሕዝብ ማንነት ባለቀለት ሁኔታ ለመግለጽና ለመደምደም ሳይሆን ፣ የብሔረሰቡን ታሪክ ለማጥናት ለሚፈልጉ ፣ ወገኖች መነሻ ሆኖ እንዲያገለግላቸው የቀረበ ነው ።

የሶዶ ጎርደና ሕዝብ ለብዙ ምዕተ ዓመታት የራሱ ባህላዊ መስተዳድር ፣ የፍትህና የኢኮኖሚ ሥርዓት ዘርግቶ ፣ ራሱን ችሎ ሲያስተዳድር የኖረ ሕዝብ ነው ። በሀገሪቱ የፖለቲካ ገድልም ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገና ይልቁንም ኢትዮጵያን ከውጭ ወራሪ ሀይል ለመጠበቅ በተደረገው ተጋድሎ ስመጥሩ የጦር መሪዎች በአድዋና በማይጨው ጦርነት ያበረከተ ጀግና ሕዝብ ነው ።

በሕብረት የልማት አውታሮችን በመዘርጋት፣ በፈጠራ ችሎ ታው የማኅበራዊ ዋስትና (ዕድርና ዕቁብ የመሳሰሉትን) በማቋቋምና ከመሠረታዊ የዕለት ፍጆታ አቅርቦት ጀምሮ በኢኮኖሚው ልውውጥ ውስጥ ለሀገሪቱ ያበረከተው አስተዋጽኦ ጉልህ ሥፍራን ይዞ ይገኛል ።

ሕዝቡ ለበጐ ምግባር የሚተባበር ፣ በሥነ ምግባሩም ዐአዳና

በሥራው ታታሪ ለመሆኑ ህያው ምሥክሩ ተግባሩ ነው ።

በዎኩነው ተሌሊ የጉርዐጌ ሰባበ ልሳን ዩትዛመዱ ። በሶዶ ጎርደና ድንባሮቸ ውሽጣ አተነነም የቶኒ ሰብ ተሌሊ የጉርዐጌ ሰባበጐይ ዩትምሳሰል በውደትና (ታሪክ) በንባር ዎትዛመደውን ። ይልቅሙ ለንባር ዩትምሳሰል በውደትና (ታሪክ) በንባር ዎትዛመደውን ። ይልቅሙ ለንባር (ኢኮኖሚ) የሀሳብ ዝባበሮቸ ሞጨ የጉርዐጌ ቀረበጌ ዎኩነው ይመሰከር ሙን ።

በሶዶ ጎርደና ኧጠኘ ዩነብሪ ሰብ ማለቅጐይ ዩሺልቦዩ ስመው ፣ ሶዶ ጉርዐጌ ወይምማት ክስታኔ ቦዎትቢልን ፣ ዚ ዩኩን አልበደልማ ጎርደና ዩብሉዩ ስም ሰቢ በዲሞክራሲ ዩትዳደርቦዩ የፍርድ ስርአተው በዛምማ ላለ የንባር ኧሮሻተው ጣደም ያቲኘ ቦዎኩነው ተዚ ፎለ ሶዶ ጎርደና ቢብሉም ቢጠሮ የሰቢ የንባር ኧሮሻት ሰርአተው ቁናይ ቂናም ዩዘ ስም ዩኮኑ ባሉም አሳኝቦምጐይ ዚ ስም ሚጠሩም ።

የዎኒሆም በኮነ በድፍን ባዎኖዩ የሰብኛ አትነትም ኮነ በጥብ ዎጋኝ ታብዳድራኧን ቲቀረስ ትናለ የሰብኛ ውደት ዚም ዎበል የሶዶ ጉርዐጌ ወይምማት የክስታኔ ሰብ ማ የኮነሆም ለዋንጭረርሰም ለዋትሺል ታይሆን ቲፍትየን የጌነትሰብኛ ውደት ለዋጥና ሊሸምጌ ይቀርስሙቦ (ውጥን) ዩኮንም ያግለግለምኮም ያሰናጁትቃይ ።

የሶዶ ጎርደና ሰብ ለበተት በቅል ዓመታተ ቁመኧን ያትዳድርቦ የንባር ስርአት ፣ የዲነትጌ ስርአት ፣ ዝረጋምጐይ ጉነነው በዋክታ በጎርደና ሴራ ቲነብር ዩቀሰ ሰብን ። በአገርኛም የስርአተሰብ (ፖለቲካ) ውደት ውሽጣ ማለቅ ኧግጣ ቂናም ። ይልቅሙማት ኢትዮጵያ በሚዳ (በውጪ) ተመጣ መሶ ለዎጠብቅ በጣመዱዩ ጊጂላ ማለቅ ውራግ የዎድለም ብገሥ የጋዝ (ጦርነት) አበጋዛዘ በአድዋና በማይጨውም ጋኧሙም ።

ቁናይ በዎጣድም ልማት በዎዘርጋ ፣ ቁመው በውዘየኒ የንባር ስርአት ዋቢ ይሆንሚ (ዕድርና ዕቁብ ይመስልሚቃይ...) በዋሺሺልና ሰቢ ተይጀጅ ዩሽኒ ግብር ተዋስላ ቀረሰምጐይ በዲነትጌ ስጉረ (ግብር ለግብር ይስጋገሩቃይ) ውሽጣ ለኢትዮጵያ ያበን ኧግጣ ያሊይ መደር ዩዘም ።

የሶዶ ጎርደና ሰብ ለፈያ ዎዘላ ኧግጣ ዩብ ፣ ለዎዘላ ዩጋመድ ፣ ለዎኩነው ዎዘላኧን አይሞቲ ነቃሽኑ ።

2· መደራጀት

ለመደራጀት ዋነኛ ምክንያትና መነሻ የሚሆነው አንድ ሕዝብ ሰብዓዊ ፡ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ መብቶቹን ለማረጋገጥ ያለው መሠረታዊ ፍላጐት ነው ። ይህ መሠረታዊ ፍላጐቱ ለዘመናት ተረግጦ የኖረ ሕዝብ ደግሞ ተገቢ መብቶቹን ለማስመለስና ድሉንም ነቅቶ ለመጠበቅ ከመደራጀት ሌላ አማራጭ የለውም ።

የሶዶ ጎርደና ሕዝብ በብዛት በሰፈረበት ክልሉም ሆነ በአናሳነት በሚገኝባቸው አካባቢዎች፡ በሌሎች የኢትዮጵያ ጭቁን ብሔረሰቦችና ማኅበረሰቦች ላይ የደረሰው በደልና ንቀት ተፈጽሞበታል። ብሔረሰቡ ቀደም ሲል በነፍጥ ሀይል ከሸዋም ዘውድ ግዛት ሥር ፡ በኋላም የኢትዮጵያን ንግሥ ግዛት በመሰረተው አምባገነን የፖለቲካ ሥርዓት ውስጥ ከመጠቃለሉ በፊት ፡ በክልሉ ራሱን ችሎ በራሱ ባሕላዊና ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት በጎርደና ይተዳደር እንደነበር ማስረጃዎች አሉ። ዛሬም ቢሆን የባሕላዊ መስተዳድሩ ሥርዓት መዋቅር ቅሪቶች ፡ በእለት ተእለት ማኅበራዊ ኑሮው ውስጥ ሲንጸባረቁ ይታያሉ ።

የሶዶ ጎርደና ሕዝብ የራሱን ባህላዊ ዲሞክራሲ የሚያሳድግበት፡ ባህሉን ፡ ቋንቋውን ባጠቃላይ ታሪኩን የሚያዳብርበት መንገድ ተዘግቶ በት ቆይቷል ። በራሱም መሬት ላይ የገባርነት ዕጣ ፈንታ ደርሶበታል። የጉልት ሥርዓትም ተጥሎበት ለነገሥታትና ለጦር አበጋዞች እንዲገብር ተደርጓል ። አብዛኛው የሶዶ ጎርደና ሕዝብ በክልሉ ይዞታ ባለው ጠባብ መሬት ላይ ጢሰኛ የመሆን ዕድል ባይገጥመውም ፡ በሌሎች የኢትዮጵያ ክልሎች የመሬት ስሪት መሠረት የባለጉልት ገባር እንደነበርና ንጹሕ ላቡን አፍስሶ ላመረተው ምርት ቀጥተኛ ተጠቃሚ እንዳልነበር ሕዝቡ ራሱ ያውቀዋል ።

የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ በክልሉ ዙሪያ ከሚገኙት ሕዝቦች ጋር፡ በክፉም ሆነ በደጉ ማኅበራዊ እንቅስቃሴዎች ውስጥ ግንኙነት እያደረገና እየተሳተፈ ኑሮውን ሲመራ ኖሯል ። ይህ ብሔረሰብ ከአማራ ፡ ከኦሮሞ ፡ ከከምባታው ፡ ከሃዲያ ከሰባት ቤት ጉርዐጌ ፡ ከስልጢ ፡ ከማረቆ ፡ ከመስቃን ፡ ከወለኔ ፡ ከዶቢ ፡ ሕዝቦች ጋር በደም የተዛመደና አንዳንዴም የተጋጨ ፡ በኢኮኖሚ እንቅስቃሴ የተገናኘ ፡ ለነፃነት በጋራ የተሰለፈ ለመሆኑ የሩቅና የቅርብ ጊዜ ታሪኩ ሕያው ምስክሮች ናቸው ። ዛሬም

2·1 ቁናየን ለዎትክላለት ዬብዩ ዋኒ ምንከሽ አገረሰቢ (ሕብረተሰብ) የሰብነተው ፡ የዲነትጌና የሰርአተሰብ የጉባኬረኺን (መብተው) ዋትከ ብድ ተኩልምቃይ ላለ ዬሽንቃይን ። ዚ ዬትከበድለይ ዬሽኒቃይ ለበተት በቅል ዓመታተ ርገገጥቦም ዬቀሰ ሰብማት ማንሙ የጉባኬረው ለዋዘብ ርና ተጋመደም ያገኘኒምቃይ አዩነቶሆም ተዎጠብቅ ካቸ ዬሚጥርቃይ ዬለንን ።

የሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ በተት ኮነም አተነነም በቶናቦዩ ኧጠኘም ኮነ ቀል ኮነም ቢነብርቦዩ አዘር ቢሆን በማንሙ በኢትዮጵያ ውሽጣ በትሚከም ጌነትሰባበና ማመረሰባበ ላለ የሰሊ ብድላትና ዎትማኝ በኋም ሰላቦም። ጌነትሰቢ በደሩም በጦን ፡ በብረት ጉልበት በሸዊ ዘውድ ግዛት ታተ ፡ የፎለም የኢትዮጵያ ንጉሠ ግዛት በዋጠኒ ለፌ አልማን (ለፊአይ ሽል) ስርአተሰብ ወሽጣ ተዎቅላቀለው ዬፍት የማነኺን ጉነነው በዋክታ በቁመው የንባር ስርአትና የዲሞክራሲ ስርአት (ጎርደና) ዬትዳደርና ዬነብር የነበርኮም ይሽሽሉቃይ ዬለ ። አሆኝም ቢኮን በንባር ኧሮሻተው ይትዳደርበም የነበርሚና ታይጠፈም የቂርሚ በንባር ስርአት ቁማፌተው (ጎልውና) ውሽጣ ደመቅሙም ያሊይሙን ።

የሶዶ ጎርደና ሰብ የጉባኺን የንባር ኧሮሻት ፡ ዲሞክራሲ ይክባከ ቡም ያለቅቦ የንባር ስርአተው ፡ ልሳነውና ኩላኩል ውደተው ያማነታቦ ሞጨ ታጨቦም ዬቀሰም። በጉባኺን ላለ ገባርነት ኧጣ ማናተው ኮነም ሰላቦም ። የጉልት ስርአት አደግቦም ፡ የንጉሣሠና የጋዝ አበጋዛዘ ዬጊብርኮም ቂኖም ፡ የሶዶ ጎርደና ሰብ ብዝኺን ቢነብርቦ ኧጠኘ ባለኒ ቀላኘ ምድር ላለ ጨሰኘ የዎኩን ሳዳ ባይሰላቦም በሌሎቺም የኢትዮጵያ አጠኘ የምድር ስርአትኮም ለግልት አቢ ገባር የነበርኮምና ጠለሊ ውዛተው ጐደምጐይ ላቦረደኒም ምርት የጌ አቢ ያልነበረኾም ሰቢ ቁመው ይሽሉ ። የሶዶ ጎርደና ሰብ ቢኒብርቦዩ ከበባን ታልሚ ሰባበጐይ በጥፎም ኮነ በፈያ የንባር ስርአት እላፈ ውሽጣ በዎጋኝና በዚም በዎውባ ንባረው ቲመራ ይቀሰም ። ዚ ጌነትሰብ ታማራ ፡ ተኦሮሞ ፡ ተከንባታ ፡ ተሃድያ ፡ ተመስቃን ፡ ተዶቢ ፡ ተሰባት ጌ ጉርዐጌ ፡ ተስልጢና ተማረቆ ሰባበጐይ በደም የትዛመደ ፡ የትጅጀ ፡ ዲነትጌ በዋንኮሳስ የጋኘ ፡ ለጉባኬረው

ቢሆን እነዚህ ግንኙነቶች በሰላማዊ መልካቸው በመላው ኢትዮጵያ ቀጥለዋል ።

የጉርዐጌ ሕዝብ ፡ ከምዕተ ዓመታት በፊት በአንፃራዊ መልኩ ሲታይ ከፍ ባለ ኢኮኖሚያዊ ፡ ማኅበራዊ ፡ ባህላዊ ዕድገት ላይ እንደነበረ ፡ ዛሬ ሕዝቡ በመላ ኢትዮጵያ የሚያደርገው ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ ሕያው ምሥክር ነው ። ልዩ የሆነው የሥራ ባህሉና የፈጠራ ሥራዎቹ ፡ በንግድ ሥራ የሚያደርገው ተሳትፎ በዚህ አንፃር በማኅበራዊ ሕይወት ውስጥ ያለው ከፍተኛ ሚና ከጥንት ጀምሮ በከፍተኛ የዕድገት ደረጃ ላይ እንደነበር የሚያመለክት ነው ።

እንደሚታወቀው ፡ የብሔረሰቡ አባላት ፡ ከዝቅተኛ እስከ ከፍተኛ ደረጃ ላይ በሚገኙ የንግድና የሥራ መስኮች በመሰማራት ፡ ጥረውና ግረው ለመኖር ጥረት ያደርጋሉ ። ከዚህም የተነሳ ፡ ራሳቸውን በመቻል ለተወሰነ የኅብረተሰቡ ክፍል ሥራ በመፍጠርና የሰፊውን ሕዝብ መሠረታዊ ፍላጐት ለማሟላት በሚደረገው የሥራ እንቅስቃሴ፡ ለሀገራቸ ውና ለወገናቸው ያስገኙት ጥቅም በቀላሉ የሚገመት አይደለም ። የሶዶ ጎርደና ሕዝብ፡ ከሌላው ኅብረተሰብ የተለየ የታክስ አከፋፈል ፖሊሲ ባይደነገግበትም ፡ ጥሮ ግሮ ከሚያገኘው ገቢና ጥሪቱ ፡ ከሚገባ በላይ የሚቆለልበትን ታክስና ግብር በመክፈል ለሀገሪቱ የገቢ ምንጭ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አበርክቷል ። በተለይም የሀገሪቱን ብሔራዊ ኢኮኖሚ ሲቦጠቡጡትና ያገኙትንም ገንዘብ ወደ ሀገራቸው ሲያስኮበልሉ የነበሩ ትን የውጭ ሀገር ነጋዴዎች ፡ በመራራ የንግድ ፉክክር አሸንፎ በዚህ ረገድ የነበረውን ቀዳዳ በመድፈን የሀገሪቱን ሀብት እዚሁ እንዲቀር አድርጓል ።

እንደሚታወቀው ፡ በሀገሪቱ ውስጥ ለረጅም ዘመናት ሰፍነው የነበሩት ማኅበራዊ ሥርዓቶች ፡ ሕዝቡን በገዥና በተገዥ ፡ በጨቋኝና በተጨቋኝ መደብ ከፍለው ፡ ማኅበራዊና ብሔራዊ መቃቃርንና ቅራኔን የፈጠሩ ነበሩ።

ፊውዳላዊውን ሥርዓት ይገረሰስ ዘንድ በ1966 ዓ·ም· የፈነዳው አብዮት ፡ የሕዝቦችን ዲሞክራሲያዊ መብቶች በማስከበር ፡ ያለፉትን የብዙ ምዕተ ዓመታት በደል እንዲሽር ሲጠበቅ ፡ ግራ ግራውን ያደላ ፡ ሕዝባዊ መሰል ቋንቋ የሚናገር ፡ ፉሽስታዊና ሾተላይ ሥርዓት በመወ

ቁናየን የጋደለ ለዎኩነው የሩቅ ትቁርብጐይ ውደተው ያልሞትም ነቃሽውነም ። አሆኝም በኮነ ዚ ዎጋኘ በኬር አዘረው (በሰላም) በከተቲ ኢትዮጵያ ተቲዚዘም ።

የጉርዐጌ ሰብ ተብገሥ በቅል ዓመታተ ዩፍት ቀረሰም ተሌሊ ሰባበጐይ ያቷኖም ያዥጐይ በማለቅ የዲነትጌ ፡ የንባር ስርኦትና የንባር ኧሮሻት ላለ ሰላም ። የነበርኮም በኮነ አሆኝ የጉርዐጌ ሰባበ በኢትዮጵያ ከተቲ ያንኩሳሰሙ የዲንትጌ እላፈ ዋና ነቃሽከነምን ። የማነው የኮኒ የዎዘላ ፡ የንባር ኧሮሻተውና ፡ የፍጣሮቸ (የወፍጥር) ዎዘላኧን ፡ በመንግጅ ውሽጣ ዩቂናኒ ገመጃ ተሌሊ ሰብ ያቷኖም የዥጐይ በማመር ንባር ስርኦት ውሽጣ ያለኒ ግድር የዎዘላ ማናት ተሩቅጐይ ዩፍት ቀረሰም በማለቅ ተላቆቸ (የዎላቅ) ግርግርት (ደረጃ) ላለ የነበርኮም ያሺሉ ።

ኩልም ዩሽልሆም የዚ ጌነትሰብ ቀረበጊኦች (ቀረበጌዎች) ተማለስ ቀረሰም በማለቅ መደር ላለ ቢገኝሚ በመንግጅና በማንሙ ዎዘላ ውሽጣ በዎውባም በዎልፉ ለዎንብር ይጠጠርሙን ። በዚም ዳፉ ጉነንክነም በዋክታ ላት አሂል አገረሰብ ዎዘላ በዎፍጥርና በተቲ ሰብ ዩሽኒ ዋኒቃይ ያገኝሆም ቢቂኖዩ ማለቅ ዎልተት ያለን ዎዘላ ላገርክነምና ለሰብክነም ያትጊኝሙዩ ፉራ (ፉይዳ) በቀል ያዥቃይ ኧደብል ። የሶዶ ጉርደና ሰብ የጠማኧን ተሌሊ ሰብ የትሊየ የታክስና የግብር ፖሊሲ አደግቦም ባይብሉም ዎጣም ወረደም ተጋመደም ባገኘኒ ዋጋኧንና አዱኛኧን ተልክ ላለ ዩበትቦዩ ታክስና ግብር በዎክፍል ላገርኛ ማለቅ የዲነትጌ እናይት ኮነም ፡ ተተዚም ላለ የአገርኛ ዲነትጌ ቲጠብምና ያገኝሙዩም ዋጋ ታገርክነሙየን ጉሬ ቲያብልም የነበርሚ የባሐር ኧዱወ አገር መንግጅመ ኛች የመንገጅ ጊጂላ ቲዚዘነሙም በዎጨኝ በዚ ዘባ የነበሪ ቁድ በዎፍጥም ፡ የአገር አዱኛ በአገር ዩቂርኮም ቂናም ። ኩልም ዩሽልሆም በአገርኛ ውሽጣ ለብገሥ በቅል ዓመታተ አርቻች ባልሙም ቶነሙም የነበረሚ የንባር ስርኦታተ የሰቢ ቢገዛና ቢትገዛ ፡ በታተና በላለ ፡ ማንማን በዎቀና ሰቢ በንባር ስርኦተውና በአገር ከተቲ ዎጣላና ዎትናጠብ ቲፈጥርም ነበርሙም ።

የፊውዳሊ ስርኦት ይደስየን በ1966 ኬ·ዓ· (ኬር ዓመት = ዓመተ ምህረት) የመጢ አብዮት የሰባበኛ የዲሞክራሲ መብት በዋትከብድ የቲለፍም የበተት በቅል ዓመታተ ብድላት ዩፎይሆም ቲጢብቁ ትናለ ፡

ለዱ፡ መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ለከፋ አፈናና ጭፍጨፋ ተጋለጠ ። በሌሎች የኢትዮጵያ ብሔረሰቦች ላይ የደረሰው ስቃይና ዋይታ በሶዶ ጎርደና ብሔረሰብም ላይ እጅግ በመረረ ሁኔታ ተፈጽሟል ። ጥቂቶቹን ለመጥቀስ ያህል ፡

- በ1967እና በ1968 ዓ·ም· ደርግ ሥልጣን መያዙን በተቃወሙ የብሔረሰቡ ተወላጆች ላይ በአዴሌ ፡ በዱግዳ ጉሮ ··· ወዘተ በከባድ የጦር መሣሪያና አውሮፕላን ጭምር ያስደረገው ድብደባ፡ የብዙዎቹን አርሶ አደሮች ሕይወት አሳጥቷል ። ህፃናት ፡ ሽማግሌዎችና አሮጊቶች ረግፈዋል ። ጐጆአቸውም በእሳት ጋይቷል።
- በሶዶ ጐርደና ክልል የሚገኙትን ሰላማዊ ሰዎች የራስ መጠበቂያ የግል ትጥቅ አስፈትቶ፡ በብሔረሰቡ ላይ የነበረውን ጥርጣሬና ጥላቻ በይፋ አረጋግጧል ።
- በአዲስ አበባ አካባቢ በተካሄደው የቀይ ሽብር ፍጅት የብሔረሰቡን ነጋዴዎች ፡ ገንዘባቸውን ለመዝረፍ አቅዶ ሌሊት ከቤታቸው በመውሰድ ያስረሸናቸው ሲሆን ፡ አስከሬናቸው በቤተሰቦቻቸው እንዳይቀበር አግዷል ።
- የብሔረሰቡን ወጣቶች በልዩ ልዩ ምክንያት ወንጀሎ ጨፍጭፏል ።
- በብሔረሰቡ ባህል መሠረት ፡ ለመስቀል በዓል ወደ ቤተሰቦቻቸው ገጠር ሄደው የሚመለሱ አባላትን በመንገድ ላይ ጠብቆ በድንገት በማፈስ በቀጥታ ወደ ጦር ሜዳ በመውሰድ ለሞት ዳርጓቸዋል ።···ወዘተ·

ይህም በመሆኑ የሶዶ ጎርዶና ሕዝብ በኢትዮጵያ ሰላምና ዲሞክራሲ ለሚሰፍንበት ፡ ሰብዐዊ መብት ለሚከበርበት ፡ ፍትህ ለተሞላበት ፡ በእኩልነት ላይ ተምስርቶ ብሔራዊ አንድነት ለሚጠበቅበት የፖለቲካ ሥርዓት መዘርጋት ይታገላል ።

በመሠረቱ ድርጅት ለቁጭት መወጫና ለበቀል አይመሠረትም ። ሆኖም አንድን ሕዝብ ከባርነት ባልተሻለ ሁኔታ የያዘን ጨቋኝ ሥርዓት አፍርሶ በምትኩ ሰብዐዊ የሆነ ሥርዓት ለመመሥረት ድርጅት አስፈላጊ ይሆናል ። የወደቀው አስከፊ ሥርዓት ዳግመኛ እንዳይመለስ ፡ ዋስትና

ተጉራየን ያጋደለ ፡ የሰቢ ሀሳብ ያዎር ይመስል ፡ የፋሺስት ቡለ ስርአት በዎቶለደው የኢትዮጵያ ሰብ ቡርም ሽቅጥቅጥ ቢብልና ቃተን ቢቲዝቦ ሞጨ ማለስ ተማለቅ ታይሚጥሩ ፡ ይሞትየንና ይጠፋሀም እንጠሰረረው አቆሙት ። በማንሙ የኢትዮጵያ ጌነተሰባበ ላለ የሰሊ ምካት ብሽና አውያት ፡ በሶዶ ጎርደና ሰብም ላለ ቡሩም ሽቅጥቅጥ ቢብል ሞጨ አሰለቦም ። በነገርኛ ላለ አታትኸነም ለዎዝግድ አሂል ፡

1· የጌነትሰቢ መንግጅመኞች ዋጋህነም ለዎንታ ሽምጐይ ጀረ መንቁት በጌህነም በዋውጣ በጥይት አቲጀነሙም ፡ ኧሪሳህነሙም የጉባህነም ሰብ አይቀብርሆም ከላም።
2· የጌነትሰቢ አርዴ ያሶት ምንከሸ በዋብ ደርግ በሮሸኒ ሞጨ በጥይት አረገፈነሙም ።
3· በጌነትሰቢ የንባር ኧሮሻት ለመስቀል አቢ ፡ እሚት፡ ዘመድ ዎለፍም ዎሻል ያሎቃይ ፡ በዚም ዳፋ የመስቀል ታገርይ ገበሙም ይዝበርም ሰብኛ በሞጨ አውሰቹም ታይከተሙ በዎዩዝ የጋዝ ዎንዝ (ጦር ሜዳ) በዎውስድ ለሞት አሰላነሙም ።
4· "ደርግ የመንግሥት ሥልጣን ዎዩዝ የለቦ ፡" በዎበል በደርግ ላለ የትነሰም የዚ ጌነትሰብ ቀረበጌ የኮንም ገበሬዎች በግድድር የጋዝ (ጦር) ብረትና አውሮፕላን አቲጀም ፡ ጌህነሙም በሳት አነደደም ፡ በጋዝ ውሽጣ ያልዎበም ባዮች ፡ እንሺታ ፡ ሰነ ያልነበረነም ጉረዛዘ ፡ በገየትክነም እናልም ደንግጦኛ ቢብል ሞጨ በደርግ ጋዘኘና በጥፎዩ ዎዘላኧን ባሳኝም ሰብ ተገደልሙም ። በአዴሌ ፡ በዱግዳ–ጉሮ ፡ በዚ መንኮቺ··· በ1967 እና በ1968 ኬ·ዓ· ደርግና ተኳጐይ ለጥፎ ዎዘላኧን ኧግጦ ያብም ሰባበ በሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ ላለ ያቲኛሙዩ አራጮነት አሁ ለጸፉዩ ነቃሽኑ ።
5· ደርግ የዚ ጌነትሰብ ተዎጥላሙ ላላ "የክስታኔ ሰብ ኬር ቲከታሊ ፡ ጥፎዲ ዩዎዱ ፡" ፡ በዎበለው በሶዶ ጎርደና አዘር ያሊ ሰብ ቁመው ዩጠብቅቦዩ ብረተው የቻለን አሂል ነታም ። በ1970 ኬ·ዓ· በሶዶ ወረዳ ኧጠኘ የቁምክነም ብረት የገለድም ሰባበ "በዚ ኧጠኘ ዚሆምቃይ ተፈጠረም ፡ ሽፍታ ፡ ሌባ ዩኖ" ብረትደ ዩዝም ውጣ ፡ በዎበልም በዋብላልጥጎይ ያልኮነ ምንከሽ በዋብ ፡ ጐደዱላ በዎውስድ ፡ መትረየስና ግድድር ብረት ያገለደነሚ ሰብ በሰቢ ላለ ይዲግንምኮም

ሰጭ ሆኖ እንዲያገለግልም ይመሠረታል ። የአንድን ሕዝብ ዲሞክራሲ ያዊ መብቶች ለማስከበር ተደራጅቶ ከመታገል ውጭ የተሻለ አማራጭ የለውም ።

ስለሆነም ፡

- የብሔረሰቡን ብሔራዊ ፖለቲካዊ ተሳትፎ ገድቦ የያዘው ሥርዓት ተመልሶ እንዳይንሰራራ ፡
- ፍትህ ፡ ዲሞክራሲ ፡ እኩልነት የሰፈነበት ሥርዓት ለመመሥረት አጋዥ እንዲሆን ፡
- የብሔረሰቡን ቋንቋ ፡ ባህል ፡ ማኅበራዊ ፡ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴዎች ባመቸ መንገድ ማዳበር እንዲቻል ፡ ብሔረሰቡ በብሔራዊ ደረጃ በሁለንተናዊ መልኩ ተሰሚነት የሚያገኝበት መንገድ እንዲፈጠር ድርጅት መመሥረቱ አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል ።

ድርጅት ለብሔረሰቡና ባጠቃላይም ለብሔራዊ ዕድገትና ዲሞክራሲያዊ አንድነት መሠረት በመሆኑ ፡ የሶዶ ጎርደና ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ ድርጅት ተቋቁሟል ።

በዎቀና ብረትክነም ዎሰደበሙም ። ያትሚካ ስርኦት ዎዳስም በመደረው ሰብ ያሳኘቦ ስርኦት ዋቁም ያሸቃይን ። የዎደቂ፡ አገር የዎካኒ ፡ ስርኦት ፡ አይከብም አይዚበርኮም ዎቢ (ዋስ) ሊኮንም ሊያግለግልይ ተክላሎቸ (ድርጅት) ያቆሙት ። ያት አገር ሰባበ የዲሞክራሲ ፡ የጉባኬር ለዋትከብድ ቁናይ በዎክላለት (በዎድራጅ) ተዎጋደል ካቸ ዩሚጥሩ ቃይ ዩለ ።

ዚም ቦዎኩነው ፡–

- ጌነትሰቢ በአገር ስርኦተሰብ (ፖለቲካ) ማናት ዎዘላ አዩነብርሆም ከተረም ዩዚ ስርኦት አዩዝበርም አዩጥስኮም ።
- የፍርድ ስርኦት ፡ ዲሞክራሲ ፡ ቅጥነት አስፋፋም የቶናቦ ስርኦት ለዎፍጥር እጋገር የብኮም (ያግዝሆም) ።
- የጌነትሰቢ ልሳን ፡ የንባር ኧሮሻት ፡ የንባር ስርኦት ፡ የስርኦተሰቢ ፡ ዲነትጌ ቢያማክል ሞጨ ለዎክፍት ተክላሎቸ ዎፍጥር ያሸቃይ ኮነም አገኙም ።
- ተክላሎቸ ለጌነትሰቢና ኩላ ኩለው ለአገር ተላቆቸ (ዎላቅ) ፡ ለዴሞክራሲና ለአትነት ውጥን በዎኩነው የሶዶ ጎርደና ሰባበ የዴሞክራሲ ተክላሎቸ ተቆቆመም ።

3· የተክላሎቺ ዎፋዛ (ፕሮግራም)

አሁ በአገርኛ የትፈጠሪ አዲስ የስርኦተሰብ ሴራ በውደትኛ (ታሪክኛ) ላብዳድራጐይ ያዠነን ኩልም ጌነትሰባበ የዴሞክራሲ ጉባኬር ክነም ያትኪብድሙቦ ተክላሎቸ ለዎውጥን ሞጨ ከፈተለሙም ። የኩልም ጌነትሰባበ ተሻሎቸ (ዩሽሉቃይ) የቁምክነም ሳዳ አገረሰባበ ቁመክነም ያሲርምኮም ቢብሊ ሴራ (መርህ) ውሽጣ ዎግባኟን የኩልም ስኛት አገኘም ።

የሶዶ ጎርደና ሰብ የዲሞክራሲ ተክላሎቸ (ሶጎሰዲተ) በጌነትሰበው ውደት ፡ የንባር ኧሮሻትና ቲፍትየን ዩኮንለየን ቢሽኒ ላለ የወጠኑወም ተመኛታተ ይዝም ፡ የዲሞክራሲ ጉባኬረኟን ይትከበድሙለሆም ዩጋ ደሉ። ዚም ቢኮን ዋኒ የስርኦተሰብ (ፖለቲካ) መላክተውና ዩሰላቦየን ዩሽኒ መደር በዲሞክራሲ ስርኦት የኩልም ሰባበ ቅጥነት ዩትሺለቦ

3· የድርጅቱ ፕሮግራም

በሀገራችን አሁን የተፈጠረው ታሪካዊ ሁኔታ የተለያዩ ብሔረሰቦች ዴሞክራሲያዊ መብቶቻቸውን የሚያስከብሩባቸው ድርጅቶች እንዲመሠረቱ ፈቅዷል ። የሁሉም ብሔረሰቦች ጥያቄ "የራስን ዕድል በራስ መወሰን" በሚለው መሠረታዊ መርህ ውስጥ የተካተተ መሆኑ አያጠያይቅም ።

የሶዶ ጎርደና ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ ድርጅት (ሶጎሕዲድ) በብሔረሰቡ ታሪክና ባህል እንዲሁም በወደፊት ፍላጐቱ ላይ የተመሠረቱ ዓላማዎች ይዞ ዲሞክራሲያዊ መብቶቹ እንዲከበሩ ሲታገል ጥቅል ፖለቲካዊ ተልእኮውና ዘላቂ ግቡ ግን የሕዝቦችዋ እኩልነት የተረጋገጠበት ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን በሕብረት መፍጠር ነው ።

የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ከልፋቱ ባገኘው ፍሬ ለዘመናት የኖረባትና የሚኖርባት ሀገሩ ኢትዮጵያ ናት ። የብሔረሰቡ የወደፊት ሕልውናና ዕድል ከኢትዮጵያ ሕልውናና ዕድል ጋር በጽኑ የተቆራኘ ነው ። በመሆኑም የሶ·ጎ·ሕ·ዲ·ድ· ዓላማዎች የብሔረሰቡን ዲሞክራሲያዊ መብቶች በማስከበርና ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን በህብረት በመፍጠር መንታ ኃላፊነቶች ላይ የተጠነጠኑ መሆኑን እናስገንዝባለን ።

ሶ·ጎ·ሕ·ዲ·ድ· ለብሔረሰቡ የሚበጁ ፖለቲካዊ አስተሳሰቦችና አመለካከቶች የሚስተናገዱበት መድረክ (Polotical Platform) እንጂ አንድ ራሱን የቻለ የፖለቲካ ፓርቲ አይደለም ። በመሆኑም የሶ·ጎ·ሕ·ዲ·ድ· አባል የሚሆኑና የሆኑ የብሔረሰቡ ተወላጆች የተለያየ የፖለቲካ አመለካከትና አቋም ሊኖራቸው ይችላል ።

3·1 ፖለቲካዊ ዓላማዎች

3·1·1 የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ባህላዊ የጎርደና ሥርዓትን መሠረት በማድረግ ዲሞክራሲያዊ የራስ አስተዳደር በክልሉ እንዲሰፍን ማድረግ ፤ ብሔረሰቡ አንድ ግለሰብ አንድ ድምፅ በሚሰጥበት ፍትሀአዊና ፖለቲካዊ ሥርዓት እንዲታገል ማስተማር ፤ ማደራጀት፤

ኢትዮጵያ ተኩልም የኢትዮጵያ ጌነትሰባበጎይ ቁናየን ዎፍጥርን ።

የሰዶ ጎርደና ሰብ በጊጂላኻን ባገኘኒ ፍሬ ለበተት በቅል ዓመታተ ዬቶናበ ፤ ቲፍትምይ ዬቶናበ አገረው ኢትዮጵያን ። ጌነትሰበ የቲፍትየን ንባረው ፤ ሳዳኻን ተኢትዮጵያ ንባሮትና ሳዳጐይ በጡበቅ ዬቲዚሆ ። በዚ ደፋ የሶጐሰዲተ ተመኛታተ (ዬትሚናኒቃይ) የጌነትሰበ የዲሞክራሲ ጉባኬር በዋትከብድ ፤ ቅጥነት ያለበ ኢትዮጵያ ለዎፍጥር በለንቻ ለፈተኝነት ላለ ያጥነጠኑ ዎኩነው ነውዲ ።

ሶጐሰዲተ ጌነትሰበ ዬጮኝን በተት የስርአተሰብ ሞጨ ያኸበ የስርአተሰብ ቅበትን (Plat Form) አልደበል ቁና ጐነነው ያከታ የስርአተሰብ (ፖለቲካ) ፓርቲ ኧደብል ። ዚም ቦዎኩነው የሶጐሰዲተ ቀረበጊ የኮንም ሰብ የማንክነም የኮነ ስርአተሰብ ተዎዬዝ ዬከላነምታይ የለ ።

3·1 የስርአተሰብ (ፖለቲካ) ተመኛታተ ፤

3·1·1· የሶዶ ጎርደና ጌነተሰብ ባቢ ባቡኻን የዎረደለ የጐርደና ሲራ በዎይዝ በዲሞክራሲ አዘረው ቁመው ያትዳድርኮም ፤ ጌነትሰበ ለቁና ሰብ ቁና ልሳን (ድምጽ) ቤብቦ የፍርድ ስርአትና የስርአተሰብ ሲራ ዬነብርሆም ፤ ለዚምማት ዬጋደልኮም (ጊጂላ) ዋትመር፡ ዋክላልት ።

3·1·2· የጉርዐጌ ሰባበ ተክላሎቸ አትነት በዲሞክራሲ ዋገንታ ፤ የኩልም የጉርዐጌ ጌነትሰባበ ዬዝ ተክላሎቸ ተኩልም የጉርዐጌ ሰባበጐይ በዎኩን ዎፍጥር ፤ የጉርዐጌ ሰባበ ቢፈጥርሙዬ ተክላሎቸ ውሽጣ ሶጐሰዲተ የዎክላለት ቁማፌትኬረው (ነፃነተው) ዬጢብቅም ዬሽቦቃይ ዎቀና ። በሲራ ይነብርኮም ዎቀና ።

3·1·3· ተዚ ዬፍት በነበሪ ማንማን የዎቀናም የዎግዛ ፖሊሲ ዳፋ የፍራረሙዬ የጉርዐጌ ሰብ የነበረቦዬና ያለቦዬ በውደት የሺለ ቦዬ ኧጠኝኻን ቁናየን ይኮንኮም ተኩልም የጉርዐጌ ሰባበጐይ በዎኩን ዋብራታ ፤ የሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ በውደት የሺለቦዬ ምድር በዎሻል ሰቢ በኧጠኝኻን ቢንኩሳሲ ስርአተሰብ ውሽጣ የጌ አቢነት ይነብርሆም ዎቀና ፤ የፍርድ ስርአት ዬሺልቦ ሞጨ ዎሻ ።

3·1·2 የጉርዐጌ ሕዝቦችን ድርጅታዊ አንድነት ዲሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ ማጠናከር ፡ ከልዩ ልዩ የጉርዐጌ ብሔረሰቦች የተውጣጣ ሕዝባዊ ሸንጐ እንዲፈጠር በጋራ መሥራት ሶ·ኅ·ሕ·ዲ·ድ· ድርጅታዊ ነፃነቱን ጠብቆ በዚህ ሸንጐ ውስጥ ተገቢ ድርሻና አስተዋጽኦ እንዲኖረው ማድረግ ።

3·1·3 በቀድሞ አገዛዞች የከፋፍለህ ግዛ ፖሊሲ በግዴለሽነት የተቆራረሰው የጉርዐጌ ሕዝብ የሰፈረበት ታሪካዊ ክልል በአንድነት አንዲዋቀር ከሌሎች የጉርዐጌ ብሔረሰቦች ጋር በመተባበር መታገል ፡ የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ታሪካዊ ልልሉ በመወሰን ሕዝቡ በክልሉ ፖለቲካዊ ሕይወት ወስጥ ወሳኝነተ እንዲኖረው ማድረግ፡ ሰብዓዊና መሠረታዊ መብቶች የሚረጋገጡበት የፍትህ ሥርዓት እንዲያገኝ መታገል ፡

3·1·4 በተለያዩ የኢትዮጵያ አካባቢዎች ሠፍረው ለየአካባቢው ፖለቲካዊ ፡ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ዕድገት ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ የሚገኙ የሶዶ ጎርደና ተወላጆች በእምነታቸው ፡ በቋንቋቸው ፡ በባሕላቸውና ማኅበራዊ እሴታቸው የተነሳ ምንም ዓይነት ተጽዕኖና አድልዎ እንዳይደረግባቸው መከላከል ፡

3·1·5 ልዩ ልዩ ፖለቲካዊ አስተሳሰቦችና አመለካከቶች ለሶዶ ጎርዶና ብሔ ፡ሰብ የሚቀርቡበትን መድረክ መፍጠር ፡ በፖለቲካ መስመሮች መካከል ያሉ ልዩነቶችን ግልጽ አድርጐ ለሕዝቡ በማሳየት የሚበጀውን አውቆና ተረድቶ ሊመርጥ በሚችልበት ደረጃ ላይ ማድረስ ፡

3·1·6 የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ሕልውና ከኢትዮጵያ ሕልውና ጋር የተጣመረ መሆኑን በማስረዳት በሁሉም የኢትዮጵያ ሕዝቦች እኩልነትና የጋራ መፈቃቀድ ላይ የተመሠረተች ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት የሰፈነባት ኢትዮጵያን ለመገንባት ማነሳሳት ፡ ለዚህ ዓላማ ከቆሙ የፖለቲካ ፓርቲዎችና ድርጅቶች ጋር በመተባበር ዓላማው ግቡን እንዲመታ መሥራት ፡

3·1·7 የአዲስ አበባ ከተማ የሁሉም ብሔር/ብሔረሰቦች የጋራ መናኸሪያ ፡ ነፃና ሜትሮፖሊታን ከተማ እንድትሆን መታገል ።

3·1·4· በኢትዮጵያ ከተቲ ውሽጣ ያልም ላዘር አዘርክነም የስርአተሰብ ፡ የዲነትጌ ፡ የንባር ስርአት ተላቆቸ ፡ ማለቅ ዬብሙቃይ ያለነም የሶዶ ጎርደና ሰብ በማንሙ ቢያምንሙቃይ ፡ ቢያዎርሙዩ ልሳን ፡ በንባር ኧሮሻትክነም ፡ በንባር ስርአትክነምና ቢሺክትሙ ማንሙቃይ ዬትነሣ ታትሙ አያቷኖ ብድላት አ/ሰለበምኮም ፡ ዎቀር ቅር።

3·1·5· የበተት ስርአተሰብ (ፖለቲካ) ሀሳብ ለሶዶ ጎርደና ሰብ የውድቦ ዩቱጋገትቦ ቅበት (መድረክ) ዎፍጥር፡ በስርአተሰብ ማራ ግፍት ያሊና ማንማን ዩቂናነሚቃይ በዋጢርም የሰቢ በዋተኛ ሰቢ ዩጮኝኒ በዋሺል ቢሚጥርቦ መደር ላለ ዋስላ ።

3·1·6· የሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ ንባሮት ተኢትዮጵያ ንባሮትጐይ ዬቲዚዘ ዎኩነው በዋሺል በኩልም የኢትዮጵያ ሰባበ ቅጥነት ላለ የዎጠኑ የዲሞክራሲ ስርአት ያቢትትቦ ኢትዮጵያ ለዎፍጥር በኩልምይ ያለ ሰብኛ ዩንኩሳሳሆም ዎቀና ፡ ለዚ ተመኛት ተቆምም የስርአተ ሰብ ፓርቲና ተክላሎቻችጎይ ባት በዎኩን ተመኛቲ መደር ዩስላሆም ዎቀና ።

3·1·7· የአዲስ አበባ ከተማ የኩልም ጌነት/ጌነትሰባበ ቅጥ ከተማ ፡ ነፃ (ሚትሮፖሊታን ከተማ) ዩኮንኮም ዎጠጣር ፡

3·2 የዲነትጌ (ኢኮኖሚ) ተመኛት

3·2·1· የልማት ውጥን

3·2·1·1· በሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ የቱጣጠም ኤክስፐርታተ (የነገር ወጌኛች) ፡ የአገር ጉርዛዘ ፡ ዩንቀፈ የልማት ዎገትጌ ዎፍጥርም በማናተው የልማት ተላቆቸ ላለ በዎውግት ጥናት ዩትውዘይ ሆም ዎቀና ።

3·2·1·2· ጌነትሰቢ የቁመኧን ዲነትጌ ይከባከብኮም ፡ የስርአት ሚዛን አይንቅላቅልኮም ዩጢብቅኮም ዋትመር ።

3·2·1·3· የልማት ውጥን ውታሮቸ (መረብ) ዩቢትትምኮም የመንግሥ ትም ኮነ የባሕር ኧዱወ ፡ ኧግጥ ታገረሰብ ሰነጐይ በቲዚዘና ቢንቀፈ ሞጨ ዎውዘይ ፡

3·2 ኢኮኖሚያዊ ዓላማዎች

3·2·1 መሠረተ ልማት

3·2·1·1 ከሶዶ ጎርደና ሕዝብ የተውጣጡ ኤክስፐርቶችንና ታዋቂ ያገር ሽማግሌዎችን ያቀፈ የልማት ምክር ቤት ተቋቁሞ በክልሉ ልማትና ዕድገት ላይ በመምከር ጥናት እንዲያቀርብ ማድረግ ፡

3·2·1·2 ብሔረሰቡ የክልሉን የተፈጥሮ ሃብት እንዲንከባከብና የተፈጥሮ ሚዛንን እንዲጠብቅ ማስተማር ፡

3·2·1·3 የመሠረተ ልማት አውታሮች እንዲስፋፉ የመንግሥትን ፡ የውጭ ዕርዳታንና የብሔረሰቡን ተሳትፎ በማቀናጀት መሥራት፡

3·2·1·4 የጉርዐጌ ሕዝብን አንድነትን ደረጃ በደረጃም ውሕደቱን ለማምጣት የሚያስችሉ በጋራ ትብበር ላይ የተመሠረቱ የኢኮኖሚ አውታሮች እንዲዘረጉ ማስተባበር ፡

3·2· ግብርና

3·2·2·1 በመላ ሀገሪቱ ትክክለኛ የመሬት ድልድል፡ አጠቃቀምና የግብር ፖሊሲ እንዲዘጋጅ ከሚታገሉ ድርጅቶች ጋር መተባበር፡

3·2·2·2 በክልሉ ለሚኖረው ገበሬ መንግሥት ተገቢውን ድጋፍ እንዲሰጥ መታገል ፡

3·2·2·3 ብሔረሰቡ በዘመናዊ የግብርና ዘዴዎች እንዲጠቀም ማስተማር ፡ የሠርቶ ማሳያ ሞዴል ጣቢያዎች እንዲቋቋሙለት ማመቻቸት ፡ የእርሻ ማዳበሪያ በተመጣጠነ ዋጋ እንዲቀርብለት ድጋፍ መስጠት ፡

3·2·2·4 ገበሬው የእርሻ መሣሪያዎች ፡ የገበያ ጥናትና የፋይናንስ አገልግሎቶች የሚያገኝበትን ሁኔታ ማመቻቸት ፡

3·2·2·5 የክልሉ የገንዘብ ምንጭ የሆኑ የእርሻ ውጤቶች በርበሬ ፡ ጌሾ ፡ እንሰት ፡ ጫት ፡ ወዘተ ... በተሻለ የአመራረት ዘዴ እንዲዳብሩ ልዩ ትኩረት እንዲሰጣቸው ማድረግ ፡

3·2·26· ገበሬው ምርቱን በነፃ ገበያ እንዲሸጥ መታገል ፡

3·2·3 ኢንዱስትሪ

3·2·3·1 በመሬት ጥበት ምክንያት ግብርና በሕዝቡ ኢኮኖሚያዊ ሕይወት ውስጥ የሚጫወተው ሚና ወደፊት ውሱን እየሆነ

3·2·1·4· የጉርዐጌ ሰባበ አትነት ቲፍትየንም አት ባት ቁናነተው ፡ ለዋምጣ ቁናይ በዎትጋገዝ ላለ የዎጠኑ የዲነትጊ ውታሮቸ ዩዝረጋሠም ዋትመር ፡

3·2·2· ግብርና

3·2·2·1· በአገር ከተቲ ያቲ አያቲንስም ያቲ አዩጊግር የምድር ሰጀ ፡ የዎዘላም ኮነ የግብር ፖሊሲ ዩስናጅሠም ቲጋመድም ተክላሎ ቻችጎይ ቁናይ ዎውዘይ ።

3·2·2·2· ባዘር ባዘረው ሊነብሪ ገበሬ ቢሸን ሞጨ መንግሥት ዩጊግር ሠም ለዎቀና ፡

3·2·2·3· ጌነትሰበ ቢፈጭንን የግብርና ሞጨ ዩውዘይሠም ዋትመር ፡ ዩውዘዩም ያቲኸቦ (ሞዴል) ዎዶ ዩሺክትለሠም ፡ ኧርሻ ያባልትቦ (ማዳበሪያ) በልኮኘ ዋጋ (የሰነኧንኮም) ዩጠግርለ ሠም ግጋሮ ዋብ ።

3·2·2·4· ገበሬዩ ያርስቦ የብዝታ ግብር ያገኝሠም ያሞረተኒ በርኩስ ዋጋ አያድግሠም ፡ ይዋጅቦና ዩጠግርቦ ዋጋ ያጠነለሠም ፡ ያቁላቸኒ ዋጋ ያዎናቦና ኧድጉትም ያገኝሠም ባንክጌና ዚዚ መንኮቹ ተክላሎቶች (ድርጅቶች) ቢያማክል ዎገን ይትውዘይለሠም ዎቀና ።

3·2·2·5· በዛር በዛረው የዋጋ እናይት የኮንሚ በርበሬ ፡ ጊሸና ኧሰትና ጫትኮም ያልሚ ቢጮኝ ሞጨ ያሞርትቦ ዎልተት ዩግነታ ሠም በጡብቅ ዎጠጣር ፡

3·2·2·6· ገበሬዩ ያሞረተንቃይ የሸንሠም (በነፃ ገበያ) ዩጠግርኮም ዎጠጣር ፡

ስለሚሄድ ሕዝቡን ከፍልሰት በማዳን የኑሮ ደረጃውን ለማሻሻል ኢንዱስትሪዎች በክልሉ ውስጥ እንዲቋቋሙ በመንግሥት ፕሮግራም ውስጥ እንዲካተቱ ግፊት ማድረግ ፡

3·2·3·2 በሌሎች የኢትዮጵያ አካባቢዎችና በውጭ ሀገር የሚኖሩ የሶዶ ጎርደና ተወላጅ የሆኑ ባለሀብቶች ዕውቀታቸውንና ሀብታቸውን ለራሳቸውና ለክልሉ ሕዝብ የጋራ ኢኮኖሚያዊ ዕድገትና ልማት እንዲያውሉ የኢንቨስትመንት ሁኔታዎችን ማመቻቸት፡

3·2·3·3 ብሔረሰቡ የዕደ ጥበብ ባለሙያዎች የፈጠራ ሥራዎቻቸውን አዳብረው ገቢያቸውን በማሳደግ ለሌሎችም የሥራ መስክ (ዕድል) እንዲፈጥሩ ማበረታታት ፡ ድጋፍ መስጠት ፡

3·2·3·4 የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ለኢትዮጵያ አጠቃላይ ልማትና የቴክኖሎጂ ዕድገት ያልተቆጠበ ጥረት እንዲያደርግ መቀስቀስ፡ ማበረታታት ፡

3·2·4 ንግድ

3·2·4·1 የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ በጅምላና ችርቻሮ ንግድ ውስጥ ያለው ተሳትፎ እንዲጠናከር መርዳት ፡

3·2·4·2 የብሔረሰቡ ተወላጅ የሆኑ ነጋዴዎች በሀገርና በውጪ ንግድ ውስጥ ያላቸውን ድርሻ እንዲያሳድጉና የመንግሥትንም ድጋፍ እንዲያገኙ ማድረግ ፡

3·2·4·3 በነፃ ገበያ ላይ የተመሠረተ የዋጋ ፡ የግብር፡ የቀረጥና የታክስ ፖሊሲ እንዲኖር መታገል ፡

3·2·4·4 የባንክና የመድን አገልግሎቶች ተቋቁመው በክልሉ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴዎች ውስጥ ከባህላዊው የዕቁብ አገልግሎት ጋር ተቀናጅተው ገንቢ ሚና እንዲጫወቱ መጣር፡

3·2·4·5 በሌሎች የኢትዮጵያ አካባቢዎች ውስጥ የሶዶ ጎርደና ተወላጆች ማዕቀብ ሳይደረግባቸው ከየአካባቢው ሕዝብ ጋር በእኩልነትና በወንድማማችነት ሠርተው ነግደው እንዲኖሩ የሚፈቅድ ከተከላካይነት (Protectionist) መንፈስ የተላቀቀ የነፃ ንግድና ዝውውር ሕገ መንግሥታዊ መብት መኖሩን ማረጋገጥ፡

3·2·4·6 በንግድና ኢንዱስትሪ ዘርፍ መሰማራት ለሚፈልጉ ወጣቶች የምክር አገልግሎት ፡ የንግድ አስተዳደር እንዲሁም የሂሳብ

3·2·3 ኢንዱስትሪ

3·2·3·1 ቢያርሱ ምድር በዎጥብብ ዳፋ ግብርና በሰቢ የዲነትጌ ንባር ውሽጣ ዩነብሪ ዎፋዛ (አቅጣጫ) ቲፍትየን ቲቅማጭ ያልፍ ቦዎኩነው ፡ ሰቢ "አገረው" ተዎግፍርም ተዎለፍ ለዋትርፍ ፡ ንባረው ለዋባልት ቢነብርቦዩየን ኢንዱስትሪ ይትውዘይሆም (ይቆቆምኮም) በመንግሥት ፕሮግራም ውሽጣ ዩዎባቦ ሞጨ ዎሻ ።

3·2·3·2 በሌሊ የኢትዮጵያ ምድርም ኮነ በውጪ አገር ዩነብርም የሶዶ ጎርደና ተወላጅ የኮንም ደንገኞች ዩሽልሙዩ ብላትክነምና ጥበብክነም ታዱኛህነምጐይ በዎጣድ የጉባህነሙም ኮነ "የአገርክነም" ሰብ ዲነትጌ ዋለቅ ፡ በልማት ላለም ያዎልምኮም ማንሙ ለኢንቬስትሜንት ያሸቃይ ቀኘ ዩብኮም ዎቀና ።

3·2·3·3 ጌነትሰቢ በውሽጣኋን ያልሙዩ የጅ ዎዘልተኞች ተይጀጅ ዩውዘይሙዩ ዎዘላህነም ባባለትም ፎለ ለቂሪ ሰብ ኩፍታ የዎዘላ ምድር ይፈጥርምኮም ግጋሮ ዋብ ።

3·2·3·4 የሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ ለኢትዮጵያ ከተተ ልማትም ኮነ የቴክኖሎጂ ተላቆች ባለን ሰነኋን ይጠጠርኮም ዋንኩሳሳ ።

3·2·4 መንግጅ

3·2·4·1 የሶዶ ጎርደናነ ጌነትሰብ በጅምላም ኮነ በቅስስን መንግጅ ውሽጣ ያለን ማናት ያለቅኮም ዎገዝ ፡

3·2·4·2 የጌነትሰቢ ቀረበጌ የኮንሚ መንግጅመኞች በአገር ውሽጣም ኮነ ተአገር ኧዱወ ባሊ መንግጅ ውሽጣ ያለነም ማናት ያለቅምኮም የመንግሥትም ግጋሮ ያገኝምኮም ዎቀና ።

3·2·4·3 መንግሥት የጠማኋን ዎተረም ባሊዘን ገበያ ላለ የዎጠኑ የግብር፡ የቀረጥም ኮነ ፡ የታክስ ፖሊሲ ዩነብርሆም ዎቀና ።

ሰነድ አያያዝ ሥልጠናዎች እንዲያገኙ ማድረግ ፡

3·2·4·7 የውጭ ካፒታል ከሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ካፒታል ጋር ቅንጅት እንዲፈጠርና ለክልሉ ልማትና ዕድገት እንዲውል መርዳት ፡

3·3 ማኅበራዊ ዓላማዎች

3·3·1 ባሕል

3·3·1·1 የሕዝቡ በጐ ባሕሎች እንዲከበሩና እንዲዳብሩ ፡ ጐታች የሆኑት እንዲቀሩ ትምህርታዊ እርምጃዎችን መውሰድ ፡

3·3·1·2 ቅርስ ሆነው ሊጠበቁ የሚገባቸው የማኅበረሰቡ ባሕላዊ ቁሳቁሶች ፡ የበዓልና የሥራ ልብሶች ፡ የእርሻና የሙያ መገልገያ መሣሪያዎች ፡ የእምነት ሥፍራዎች ወዘተ… አንዲጠበቁ ማድረግ ፡

3·3·1·3 በአዲስ አበባ ከተማ የሕዝቡን ባህላዊና ታሪካዊ ሀብቶች የያዘ የባህል ማዕከል (ሙዚየም ፡ ኪነትና ኪነጥበብ ፡ ስፖርትና መዝናኛ ወዘተ …) ማቋቋም ፡

3·3·1·4 የሀገረሰቡና ባህላዊ ምግቦችና መጠጦች ፡ ጌጦችና የወግ ዕቃዎችን የሚያስተዋውቁ የባህል አዳራሾችን ማደራጀት ፡

3·3·1·5 በድርጅቱ ልሳን የባህል ዓምድ በመክፈት ከያንያን ባህሉን እንዲያስተዋውቁ እንዲጠብቁና እንዲያዳብሩ ማድረግ፡

3·3·1·6 የሕዝቡን ታሪክ ፡ ባህል ፡ ቋንቋና አመጋገብ ፡ አለባበስ ወዘተ … ለማሻሻልና ለማዳበር የሚረዱ ጥናቶች በዕቅድ ተይዘው እንዲ ጠኑ ማድረግ ፡ ከላይ በተጠቀሱትም አርዕስት ላይ ጥናት ለሚያካሂዱ ምሁራን ድጋፍ መስጠት ፡ የምርመር ሥራቸውን እየተከታተለ መመዝገብ ፡

3·3·1·7 ነባር የሆኑትን የሕዝቡን ትውፊቶች ፡ ኪነቃላት ኢትዮጵሎች ፡ ዘፈኖች ተረትና ምሳሌዎች ማሰባሰብ ፡

3·3·2 ቋንቋ

3·3·2·1 የክስታኒኛ ቋንቋ መዝገበ ቃላት ተዘጋጅቶለት ለጽሑፍ እንዲ ውል ጥረት ማድረግ ፡

3·3·2·2 በሀገር ቤት የሚኖረው ሕዝብ የዝቅተኛ ደረጃ ትምህርት ፡

3·2·4·4 የባንክና የኢንሹራንስ ግልጋሎቶ በዎሽክት በሶዶ ጎርደና ኧጠኘ ያንኩሳሶዱ የዲነትጌ ዎዘላ ሰብኛ በንባር ኧሮሻተው ተፈጠረ ነሚ ተዕቁብና ተሳቡኘትጐይ በዋዛምድ ይትውዘይሆም ዎቀና ።

3·2·4·5 በቂሪ የኢትዮጵያ ምድር ውሽጣ የሶዶ ጎርደና ሰብ ፡ በጉባኧን ታያደለቦ ቢነብርቦዱ ዎገን ታልሚ ሰባበጐይ በቅጥነት ፡ በዘማችነት (በወንድማማችነት) ፡ ዱውዘይሙም ፡ ዱነግድሙም ዱነብርምኮም ሞጨ ዱብ ፡ አፍ ተከርስ አይውዘይሆም ፡ ከርስ ዱሰርቁሆም ፡ በኩልቃይ ጥፎቃይ ዱመጣቢው ተዎበልም ሊመጢቃይ ተዎስናጅ (Protectionist)የጋፈረ በበተት (ሰፈ) የመንግጅ ሴራ ያልፍ የመንግሥት ጉባኬር ዎንብረው ዋሺሺል ፡

3·2·4·6 በመንግጅም ኮነ በኢንዱስትሪ ዎዘላ ለዎውባ ዱሸም አርዴ አጉሽትም ኮንም ግሪድ የዎገት ግልጋሎቶ ፡ መንግጅ ያትዳድ ርቦ ሴራ ፡ ዚም ውራ ታይሆን የሂሳብ ሰነድ ዱዝቦ ተማሮቶ (ሥልጣኖቶ) ዱቦምኮም ዎቀና ፡

3·2·4·7 የሚዳ (የውጭ) ካፒታል (ዋጋ) ዚም ዎበል ባገርኛ ኧዱወ የመጢ ካፒታል ተሶዶ ጎርዶና ሰባበ ካፒታልጐይ ዱጋኝሆም በዎቀና ለ "አገርኛ" ልማትም ኮነ ለማንሙ ተላቆቶ ዱዎልኮም ዎቀና ።

3·3 የንባር ስርአት ተመኛት

3·3·1· የንባር ኧሮሻት (ባህል)

3·3·1·1· ለሰቢ ዱስማማኒና ኬር የኮኒ የንባር ስርአት ዱክባከቡሆም ፡ ይግነታሆም ፡ የፎለፊና ያልፍሚ ዱቂርምኮም ፡ ጥፎም የኮንሚ ሰቢ በቱጋገተቦ ፎለ ይገፍሮምኮም ዎቀና ፡

3·3·1·2· ቅርስ ዎኩንም ዎጠበቅ ያለበም የጌነትሰቢ የንባር ኧሮሻት ግብራረ ፡ የክትና የዎዘላ ልባሽ ፡ የዎዘላ ግብራረ ፡ የሀይማኖ ትም ኮንም የውደት (ታሪክ) ምድር ይክባከቦምኮምና ዱጢብቆ ምኮም ዎቀና ፡

የፍርድ ፡ የፖሊስ ፡ የአስተዳደር ...ወዘተ አገልግሎቶች በራሱ ቋንቋ እንዲያገኝ መጣር ፡

3·3·2·3 የሶዶ ጎርደና ማኅበረሰብ በራሱ ቋንቋ ፡ በአማርኛና በሌሎች የኢትዮጵያ ቋንቋዎች እንዲሁም በእንግሊዘኛ ስለ ዓለምና ስለ አካባቢው ዕውቀት የሚቀስምበት አነስተኛ የሬዲዮ ጣቢያ እንዲቋቋም ማድረግ ፡

3·3·3 *ትምህርት*

3·3·3·1 ትምህርትን በተመለከተ መንግሥት ለማኅበረሰቡ መሰጠት የሚገባውን ድጋፍና መከታተል ፡ በአግባቡ በወቅቱም እንዲፈጸም ድጋፍና ግፊት ማድረግ ፡

3·3·3·2 ለብሔረሰቡ የወደፊት ልማትና ዕድገት የሚበጅ ነጻ የትምህርት ሥርዓት እንዲፈጠርና እንዲስፋፋ መጣር ፡

3·3·3·3 ሕዝቡ ራሱ ኑሮዬን ለማሻሻል ፡ ባሕሌን ለማዳበር ፡ ስለዓለም ያለኝን ዕውቀት ከፍ ለማድረግ ይረዳኛል ብሎ በመረጠው ቋንቋ ከፍተኛ ትምህርት ኢንዲያገኝ መርዳት ፡

3·3·3·4 ትምህርት ሳያገኙ የጐልማሳ ዕድሜን ያለፉ የብሔረሰቡ አባላት ጠቅላላ ዕውቀታቸው የሚያድግበትን ሁኔታ ለመፍጠር ጥረት ማድረግ ፡

3·3·3·5 የብሔረሰቡ ወጣቶች በብዛት በሚገኙበት አካባቢ መጽሐፍት ቤቶች መመሥረት ፡ ት/ቤቶች የዕውቀት ማዕድን ፡ የሥነ ምግባር መስክ ፡ የዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብ ማመንጫ የምርምርና የሥርዐት ማዕከል እንዲሆኑ መጣር ፡

3·3·3·6 የሶዶ ጎርደና ሕዝብ በሰፈረበት ክልል በቂ ትምህርት ቤቶች እንዲኖሩ ልዩ ጥረት ማድረግ ፡

3·3·3·7 ትምህርት በአካባቢው ከሚገኘው የተፈጥሮ ሀብትና የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ጋር እንዲዛመድ ማድረግ ፡

3·3·3·8 ልዩ ችሎታና ተሰጥኦ ያላቸውን ተማሪዎች በትምህርታቸው እንዲገፉ ልዩ ዕርዳታ እንዲያገኙ መንገድ መቀየስ ፡

3·3·4 *የጤና አገልግሎት*

3·3·4·1 መንግሥት በሚያወጣው የጤና አገልግሎት ዕቅድ መሠረት የሶዶ ጎርደና ብሔረሰብ ተገቢ ድርሻ ፡ በብቃት መከናወኑን

3·3·1·3· በአዲስ አበባ ከተማ የክስታኔ ሰባበ የንባር ኧሮሻትና ውደት ያቲኧቦ የንባር ኧሮሻትጌ (ሙዚየም) ፡ ኪነት ተኪነጥበብ ፡ ስፖርት ተጮታዚዚ መንኮቺ ...) ይውዘዩሆም ዎቀና ፡

3·3·1·4· ጌነትሰቢ ዩበላኒቃይ ፡ ዩሰጭኒቃይ ፡ ባንገተው ፡ በጀው ፡ ብንዝነው ፡ በግረው ፡ ያግደምና ዩሲድረም የክት ግብረው ያሺሺልቦ የንባር ኧሮሸትጌ ዩሺክትኮም ዎቀና ፡

3·3·1·5· ተክላሎቺ ቲፍትየን ቢያዎጣኒ የተክላሎች ልሳኑኧን (ጋዜጣ) የንበር ኧሮሻት መደር በዎክፍት ከያንያን ፡ የንባር ኧሮሻቲ ያሺሽልምኮም ፡ ዩጢብቅምኮም ፡ ያግነተምኮም ፡ ዩቂኖትን ፡

3·3·1·6· ሰቢ ውደተው ፡ የንባር ኧሮሻተው ፡ ልሳነው ንባረው ፡ የዎልብስና የዎብላ ስርኡተው ... ዚዚ መንኮቺ ቢጮኝ ሞጨ ለዋባልትም ኮነ ለዋለቅ የኧግሦ ጥናት በአቅድ በዎዩዝ ዩጢበቅምኮም ዩቂናው በባሉወሚ ላለ ጥናት ሊቂነምጌ ዩትማርም ሰቦች (ምሁራን) ያግዘሙን ፡ የዎትምራመር ዎዘላህነሙም ዩክታተልምጐይ ዩምዘግቡ ።

3·3·1·7· ገልፍ ኧድሜ ያለነም የሰቢ አውራር ፡ ታዩጠፉወም ባቢ ተባቡየን ዩትላፍም ውደት (ታሪክ) በግጥምም ኮነ በሌላ ያወሩቃይ ፡ ደርስ ፡ ውንቂትና ተምሳሌት ያቁላቺ ፡

3·3·2· *ልሳን(ቋንቋ)*

3·3·2·1 የክስታኔኛ አውራር ፍቺ መጽሐፍ (መዝገበ ቃላት) ያሰናጅለሆ ምና ዩጸፍቦሆም ለዎቀና ይጠጠሩ ፡

3·3·2·2· በአገርጌ ዩነብርም ሰባበ ያብዳድራ ተማሮቸ ፡ የፍርድ ፡ የፖሊስ ፡ የዎትዳደር ዚዚ መንኮቺ ... ግልጋሎቸ በቁምክነም ልሳን የቋንቋ ዩቦምኮም ዎጠጣር ።

3·3·2·3· የሶዶ ጎርደና ጌነትሰብ በጉባኧን ልሳን ፡ በአማርኛ ፡ በቂርሚም የኢትዮጵያ ልሳነና(ቋንቋዎች) በእንግሊዘኛም የዓለምም ኮነ ያገር ውሽጣ ውሩ ያጥመሞቦቃይ ቀላኘ የሬዲዮ ጣቢያ ይቆቆም ለሆም ዎጠጣር ፡

መከታተል ፡

3·3·4·2 ብሔረሰቡ ነጻ የሕክምና አገልግሎት እንዲያገኝ መጣር ፡

3·3·4·3 ለሶዶ ጎርደና ሕዝብ የጤና አገልግሎት የሚሰጡ ጤና ጣቢያዎች ክሊኒኮችና ሆስፒታሎች በክልሉ በበቂ እንዲሠሩ ሕዝቡን ማስተባበር ፡

3·3·4·4 በንጽህና ጉድለት ፡ በአመጋገብ ፡ በአጉል ልማድ ፡ በጥንቃቄ ጉድለትና ባለማወቅ ሊደርሱ የሚችሉ ሕመሞችና የጤና ቀውሶች እንዳይደርሱ ትምህርታዊ እርምጃዎችን መውሰድ

3·3·4·5 የባህል መድኃኒቶች አጠቃቀም ከዘመናዊ የሕክምና ዕውቀት ጋር እየተደጋገፈ እንዲሄድ ጥረት ማድረግ ፡

3·3·4·6 በክልሉ የሚገኙትን ባህላዊ መድኃኒቶች ለሚያጠኑ ሳይንቲስቶች ድጋፍ መስጠት ፡

3·3·4·7 ስለመሠረታዊ ጤና እንክብካቤ ትምህርትና ድጋፍ ከሚሰጡ የሀገር ውስጥም ሆነ የውጭ ድርጅቶች ጋር በአጠቃላይ ከቀይ መስቀል ድርጅት ጋር በተለይ ግንኙነት መፍጠር ፡

3·3·4·8 የጤና ድርጅቶች በተሟላ የሕክምና መሣሪያዎች ብቃት ባላቸው ባለሙያዎች እንዲሟላ ጥረት ማድረግ ፡

3·3·4·9 ወቅታዊ ክትባቶች የሶዶ ጎርደና ሕዝብ እንዲያገኝ መከታተል ፡

3·3·4·10 አረጋውያን ፡ አካለስንኩላን ፡ ወላጆች ፡ ሕጻናት የተለየ ትኩረት እንዲያገኙ መጣር፡

3·3·5 በጐ አድራጐት

3·3·5·1 ጧሪና አስታማሚ ለሌላቸው የሶዶ ጎርደና አዛውንቶች ተገቢ ውን ድጋፍ እንዲያገኙ ጥረት ማድረግ ፡

3·3·5·2 አሳዳጊ የሌላቸውን ሕጻናትና ወጣቶች በማሰባሰብ ለመርዳት መጣር ፡

3·3·5·3 የሶዶ ጎርደና ወጣት ፡ ሴቶችና ወንዶች ሥራ በማጣት አልባሌ ሁኔታ ላይ እንዳይወድቁ ሠርተው ራሳቸውን እንዲችሉ መር ዳት፡

3·3·3· ተማሮቸ(ትምህርት)

3·3·3·1· ተማሮቸ ቢትምለከትቃይ መንግሥት የጌነትሰቢ ዩብን ግጋሮ (ኧግጐ) ይከታተሉ ፡ ቀነ ታዩቲለፍ ዎትቀና ያለበዩቃይ ዮቂኖሆም ይግፋፍሩ ፡

3·3·3·2· ለጌነትሰቢ የቲፍትየን ልማት ተላቆቸ ይጮኻ ዋጋ አዩሽልቦ የተማሮቸ ስርአት ዩትፈጠርኮምና ዩቢትትኮም ይጠጠሩ ፡

3·3·3·3· ተማሮቸ ታያገኝም ባይነት የቲለፈነም የጌነትሰቢ ሰባበ ማንሙ ለንባርክነም ያግዘም ተማሮቸ ያገኝሙቦ ሞጨ ለዎፍጥር ይጠጠሩ ፡

3·3·3·4· ሰቢ ጉባኧን "ንባርዲ ለዋባልት ፡ የንባር ኧሮሻትዲ ለዋገንታ ፡ ዎሻል ያለቢዩ በዓለም ዩቂኖዩቃይ ለዋበትትም ለዎኸ ያግ ዜው ።" ባለም ቢሚጥር ልሳን የኪትለኛም ኮነ የኮሌጅ ተማሮቸ ያገኝሆም ያግዙ ፡

3·3·3·5 የጌነትሰቢ አርዴ በተት ኮንሙም ቢነብርሙቦ ዎገን የመጻጻፈጌ ለዎክፍት ይጠጠሩ ፡ የተማረጌ የዎሻል ማዕድን ፡ ዎዘላ ያቲኸቦ ዎነማት ያሺሺልቦ መደር ፡ የዲሞክራሲ ሀሳብ እናይት ይፈል ቅቦ ዎትምራመርም ኮነ ሴራ ዩትውዘይቦና ዩወጣቦ ጌ ዩኮንኮም ይጠጠሩ ፡

3·3·3·6· የሶዶ ጎርደና ሰብ ቢነብርቦዩ ኧጠኘ ተማሮቸ ጌ በኩልም ዎገን ዩሳላም ይትከፈትኮም ይጠጠሩ ፡

3·3·3·7 ተማሮቸ ሰቢ ቢንብርቦዩ ኧጠኘ የዲነትጌ ስርአትም ኮነ ሰቢ ቲያንኩሳሳኒ ዲነትጌጐይ ባት ያልፍምሆም ዩቂናው ፡

3·3·3·8· በተማሮቸህነም ተኩልም ዩጮኝም ተማራረ፡ በተማሮቸህነም ቢጮኝ ሞጨ ዩቂጥልምኮም ለዎቀና ዩታገዝሙቦ ሞጨ ዩሸ ።

3·3·4· የኩልኬር (ማህበራዊ) ግልጋሎቸ

3·3·4·1· መንግሥት ቢያዎጣኒ የኩል ኬር ግልጋሎቸ አቅድ በሶዶ ጎርደና ጌነትሰቢ ያለን ማናተው ፡ ዚ· ቂረንት ታዩብሉ ዎቱዘየው ያጥመማው ።

3·3·4·2· ጌነትሰቢ ዋጋ አዩሽልቦ ያኪም ግልጋሎቸ ዩቡሆም ይጠጠሩ ፡

3·3·5·4 ብሔረሰቡ የተሟላ ቤት (መጠለያ) እንዲኖረው መጣር ፡

3·3·5·5 በባህላችን ቤተሰብ እጅግ የተከበረ ማኅበራዊ አካል በመሆኑ የቤተሰብ ምክር አገልግሎት ከሚሰጡ ድርጅቶች ጋር በመተባበር ድጋፍ መስጠት ፡

3·3·5·6 የበጐ አድራጐት ተግባራት ከሚያከናውኑ ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር ጥብቅ ግንኙነት መፍጠር ፡

3·3·5·7 በተፈጥሮ አደጋና በመሳሰሉት ለተጐዱ ወገኖች የሚረዱበትን ሁኔታ ማመቻቸት ፡

3·3·6 ሴቶች

3·3·6·1 በሶዶ ጎርደና ሴቶች ላይ የሚፈጸመው ልማዳዊ በደል እንዲቋረጥ ጥረት ማድረግ ፡

3·3·6·2 የብሔረሰቡ ሴቶች በኢኮኖሚና በባህል ዕድገት ውስጥ ነጻ ተሳትፎ እንዲያደርጉ ማደራጀት ፡

3·3·6·3 ሴቶች በትምህርት ፡ በሙያ ሥልጠና በሥራ የተለየ ድጋፍ እንዲያገኙ መጣር ፡

3·3·7 ግንኙነትን በተመለከተ

3·3·7·1 ሶ·ጎ·ሕ·ዲ·ድ· የሚፈጥራቸው የውጭና የውስጥ ግንኙነቶች ሁሉ በሕዝቦች የጋራ ጥቅም፣ ታሪክ ፡ ቋንቋ ባህልና ወግ አክብሮት ላይ የተመሠረተ እንዲሆን ተገቢውን ትኩረት ያደርጋል ፡

3·3·7·2 የሶዶ ጎርደና ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ ድርጅት ራሱን የቻለ ነጻ ድርጅት ነው ፡

3·3·7·3 ድርጅታዊ ነጻነቱን ጠብቆ "ሶጎሕዲድ" የጉርዐጌ ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ ግንባር (ጉሕዲግ) የጉሕዲግ አባል ድርጅት ይሆናል ፡

3·3·7·4 ድርጅቱ ከተለያዩ ዓለም አቀፋዊ የልማት ዕርዳታ ሰጭ ድርጅት ጋር ነጻ ግንኙነት ይፈጥራል ፡

3·3·4·3· የሰዶ ጎርደና ሰብ የኩልኬር ግልጋሎቸ ዬብሙ የኩልኬር ክሊኒክም ኮነ ሆስፒታል ባዘመጀኟን የኩልም ዬሳለሙም ዬቱዘይምኮም ዬቂናው ።

3·3·4·4· ለቁማፌት (ለጤንነት) ባለዎጢር ፡ ለሰብነት ያሸ ፈያታይ ባለዎብላ ፡ በጥፎ ኧሮሻት ፡ ባለዎሻልና በምጠጥ ላለ ዎውድቅ ፡ ጉባ ባለዎቀርቅር፡ የቁማፌት እዱብ አይሰላሆም ያትመሩ ።

3·3·4·5· በንባር ኧሮሻት የትገኝም መዳኒታተ ባሁዬ ገዳ ባለ የሐኪም ግልጋሎቸ በዎገግር ይውዘይቦሆም ይጠጠሩ ።

3·3·4·6· በአገርጌ ኧጠኝ ያልሚ የንባር ኧሮሻት መዳኒታተ ለያጠነምጌ (ሳይንቲስት) ግጋሮ ዬቡ ።

3·3·4·7 ዋኒ የኩልኬር ዬድባደብቦ ተማሮቸና ግጋሮ በዋብ ላለ ታልም ተአገር ውሽጣም ኮነ ተውጪ ማመራረጐይ (ተብሻ መስቀል ማመርጐይ) ቁናይ ይውዘዩ ።

3·3·4·8 የኩልኬር ድርጅታተ ሙለ የሐኪም ግብርና የትማርም ልባም ሐኪማመ ዬነብረምኮም ይጠጠሩ ።

3·3·5·9 በገዳ በገዳኟን ዬቡዬ ክትባት ለሶዶ ጎርደና ሰብ ዬሳላሆም ያቂናው ፡

3·3·5·10 ለጉርሣዘ ፡ ሰብነትክነም ለጅኝ ፡ ላቢ ፡ ልሚት፡ ለባዮችም ተኩል ቢጮኝ ሞጨ ዬክባከቦምኮም ዬቂናው ።

3·3·5· የኬር ሜንነት ዎዘላ (በጐ አድራጐት)

3·3·5·1· ዬጠረሙም ኮነ ዬጊግረም የሌለነም የሶዶ ጎርደና ጉርሣዘ ፈያሆም ዬጊግሮምኮም ይጠጠሩ ፡

3·3·5·2· ያለቀም ሰብ የቀበጥም ፡ የመካነም ባዮችም በቁናዎገን በዋምብር ይለቅሙቦ ፡ ኧግሣ ያገኝምኮም ይጠጠሩ ፡

3·3·6·3· የሶዶ ጎርደና አርያ ፡ እንሺታ ፡ ገሚያመ ዎዘላ በዎትብጥ ቢያትግልል ዎገን አይዎድቅምኮም ፡ ዬውዘይሙም ጉነንክ ነም ያከተምኮም ፡ ይጠጠሩ ።

3·3·5·4· ጌነትሰቢ የሰንኋንኮም ዬነበርቦ ጌ ዬነብርሆም ይጠጠሩ ።

3·3·5·5· በሴራኛ የጌሰብ ቡርም ግድር የከበጀን መደር ዬቡ በዎኩነው

3·3·7·5 ለኢትዮጵያ ሕዝቦች ዲሞክራሲያዊ አንድነት ከሚታገሉ ድርጅቶች ጋር ይተባበራል ።

3·4 መብትና ነጻነት

3·4·1 ሕዝቡ ሀሳቡን የመግለጽ ፣ የፈለገውን ሃይማኖት የመከተልና በፈለገው የፖለቲካ ድርጅት የመደራጀት ፣ ከአንዱ የአስተዳደር ክልል ወደ ሌላው አስተዳደር ክልል የመዘዋወር በሙያው የመሥራት ፣ ሀብት የማፍራት ፣ የመዝናናት ሰብዓዊ መብቱና ነፃነቱ የተከበረ መሆኑን ሶኃሕዲድ በጽኑ ያምናል ። ይታገልለታ ልም ።

3·5 የክልልና የሀገር ጥበቃ

3·5·1 ብሔረሰቡ ሕግና ሥርዓቱን ለማስከበር ፣ አካባቢውን ለመጠበቅ በክልሉ በሽማግሌዎች ምክር ቤት የሚመራና በወጣቶች የተገነባ ያካባቢ ጥበቃ ያቋቁማል ።

3·5·2 የኢትዮጵያን ድንበር ማስከበር የሕዝቡን ሰላም መጠበቅ የጋራ ኃላፊነት እንደመሆኑ መጠን ፣ ለዚሁ ተግባር ሶ·ኃ·ሕ·ዲ·ድ· የበኩሉን ድርሻ ያበረክታል ።

አዲስ አባባ
ነሐሴ 1983

የጌሰብ የዎገት ግልጋሎች ቴብም ተክላሎቻቸጐይ ቁናይ በዎኩን ግጋሮ ዬቡ ።

3·3·5·6 የኬር ሜንነት ዎዘላ ቢውዘይም ዓለም ቲንቀፈ ድርጅታተጐይ ጡብቅ ዎግናኝ ዬቂናው ።

3·3·6·7· ባልከቶ ኤራደን (አደጋ) ምንከሽ በጌነትሰቢ ላለ ጥፎቃይ ታይሰላበጐይ ፣ ለዎቀርቅርም ኮነ በሰላቦምጐይ ይታገዝቦ ሞጨ ዎሻ ።

3·3·6 እንሺታ

3·3·6·1· በሶዶ ጎርደና እንሺታ ላለ በንባር ኧሮሻት ይሰላበማ የነበሪ ግሞ ብድላት ይገፍሩሆም ይጠጠሩ ።

3·3·6·2· የጌነተሰቢ እንሺታ በዲነትጌም ኮነ ባገር ንባር ኧሮሻት ተላቆቸ ወሽጣ ያሽነማሆም ለዎውባም ለዎውዘይ ዬከላነማቃይ ታዬነ ብርበማ ማናትከነማ ያቷጠማሆም ያክላልተማን(ያድራጅነ ማን) ።

3·3·6·3 እንሺታ በተማሮቸ ፣ በልባምነት ሥልጣኖቸ (ሥልጠና) ፣ በዎዘላ ፣ ማለቅ ግጋሮ ዬቦማሆም ዬጠጠሩ ።

3·3·7· ዎግናኝ ቢትምለከትቃይ

3·3·7·1 ሶጐሰዲተ ዬፈጥረሚ የጌም ኮነ የሚዳ ማንሙ ዎግናኝ በሰባበ ኧብራ ለኮነ ጥቃሞ ፣ ውደት ፣ ልሳን ፣ የንበር ኧሮሻት ዋትከብድ ላለ የዎጠኑ ዬኮንኮም ይጠጠሩ ።

3·3·7·2· ሶጐሰዲተ ጉነነው ያከታ (ነፃ) ተክላሎቸን ።

3·3·7·3· ተክላሎቺ ቁማፈት ኬራው (ነፃነተው) ታይለገድ ፣ ሶጐሰዲተ የጉርዐጌ ሰባበ የዲሞክራሲ ፍንጨ (ጉሰዲፍ) ቀረባጊ ተክላሎ ቸን ።

3·3·7·4· ተክላሎቺ ተበተት ዓለም ዬንቀፍም የልማት ኧግጐ ዬብም ማመራረጐይ ዬፍት ሊፍት ይጋኑ ።

3·3·7·5· ለኢትዮጵያ ሰባበ የዲሞክራሲ አትነት ቲጋመድም ይቅራረ ብም ይውዘዩ ።

3·5· ጉባ ኬር ተቋማፌትኬር (መብትና ነፃነት)

3·5·1· ሰቢ ያስጣጥብቃይ (ሀሳበኋን) ለዋውርር ፡ የሸን ሀይማኖት ዩኪተልኮም ፡ በሸን የስርአተሰብ ፓርቲ ፡ ዩዎባሆም ፡ ባት ዎገን ታት ዎገንይ የዎለፍም የዎውዘይ ፡ አዱኛ የዎሸክት ፡ በሚጠረን ሞጨ ቁመው የዋትፈሳ ፡ በሰብነተው ያለን ቁማፌትኬረው ፡ (ነፃነተው) የትከበደ ዎኩነው ሶጐሰዲተ ፈያ ዩቂናም ያሺሉ ፡ ለዚም ይጠጠሩ ።

3·6 የአገርጌ ኧጠኘም ኮነ የአገር (ኢትዮጵያ) ጥባቆቸ

3·6·1· የጌነትሰቢ ሴራ ለዋትከብድ በሶዶ ጎርደና ኧጠኘ ባሊ ሰብ ላለ ዩሰላ ጥፎቃይ ለዎክላ ፡ ለዎቀርቅር ፡ የአገርጌ ኧጠኘ በጉርዛዘ ዎገትጌ ዩትመራ የጉልማሳ ጥባቆቸ ዳኛ (ኮሚቴ) ይቆቆሙ ።

3·6·2· የኢትዮጵያ ምድር ባለጋ አይቶስድኮም ፡ የአገርኛ ዳረው አይለገድኮም ፡ የሰቢ ኬር ዎጠብቅ የኩልም ቅጥ ዎዘላን ፡ ለዚም ሶጐሶዲተ ዩሰላቦ ማናተው ዩቂናው ።